

Sygn. akt IX Ca 390/18 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Grzybek
-----------------	-------------------

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2018 r. w Olsztynie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa D. (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko M. K.

o zapłatę

na skutek apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie I Wydziału Cywilnego z dnia 22 listopada 2017 r., sygn. akt I C 2953/17 upr.

oddala apelację.

SSO Beta Grzybek

Sygn. akt IX Ca 390/18 upr.

UZASADNIENIE

Powód D. (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. domagał się zasądzenia od pozwanego M. K. kwoty 552,21 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwany zawarł z F. Bank umowę pożyczki. Powód na podstawie umowy cesji nabył od wierzyciela pierwotnego wierzytelność wobec pozwanego.

Pozwany nie wniósł odpowiedzi na pozew, nie stawił się także na rozprawie.

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2017 r., Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił powództwo.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 listopada 2015 r. pozwany miał zawrzeć umowę pożyczki z F. B. (...). na Malcie. W dniu 28 marca 2017 r. pomiędzy F. Bank a powodem miała zostać zawarta umowa cesji bliżej niesprecyzowanych wierzytelności. W dniu 11 kwietnia 2017 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych F. (...) i ewidencji analitycznej w którym stwierdzono, że pozwany posiada zadłużenie wobec powoda w kwocie 552,21 zł.

Sąd Rejonowy wskazał, że powód nie udowodnił nabycia wierzytelności wobec strony pozwanej. Załączona do pozwu umowa cesji stanowi niepoświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopię z której nie wynika, aby pierwotny wierzyciel przelał na powoda wierzytelność wobec pozwanego. Z przedłożonego załącznika nie wynika z

kolei, aby stanowił on integralną część umowy przelewu wierzytelności. Powód nie wykazał również, że pozwana zaciągnęła pożyczkę u pierwotnego wierzyciela. Na kserokopii umowy pożyczki, nie ma podpisu osoby uprawnionej do występowania w imieniu pierwotnego wierzyciela. Z przedstawionych względów, roszczenie powoda zostało oddalone jako nieudowodnione.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu I instancji w całości.

Powód zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie następujących przepisów prawa procesowego i materialnego:

1. art. 339 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie i oddalenia powództwa w sytuacji, gdy strona pozwana nie stawiała się na rozprawę, co obligowało Sąd I instancji do przyjęcia za prawdziwe twierdzenia powoda co do okoliczności faktycznych przytoczonych w pozwie, ponieważ nie budziły one uzasadnionych wątpliwości oraz nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa,

2. art. 232 k.p.c. przez nieuzasadnione przyjęcie, że strona powodowa nie wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne, w szczególności w zakresie legitymacji czynnej powoda oraz w zakresie istnienia, zasadności oraz wysokości dochodzonego roszczenia, podczas gdy powód przedstawił dowody wykazujące przejście wierzytelności, jak również Umowę pożyczki nr (...) z dnia 30 listopada 2015 roku oraz wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego, które to wobec niestawienia się przez pozwaną na rozprawę i niezajęcia stanowiska w sprawie powinny być uznane za dowody wystarczające do udowodnienia zasadności dochodzonego roszczenia,

3. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego, dokonaną w sposób wybiórczy, a przez to uznanie przez Sąd I instancji, że powód nie udowodnił, że przysługuje mu legitymacja czynna oraz że powód nie udowodnił istnienia, wysokości i zasadności dochodzonego roszczenia, podczas gdy powód przedłożył do akt niniejszej sprawy materiał dowodowy wykazujący zarówno przejście wierzytelności na powoda, a co za tym legitymację czynną strony powodowej, jak również istnienie i zasadność dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia,

4. art. 230 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i pominięcie okoliczności, że fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały przyznane przez stronę pozwaną w sposób konkludentny wobec niekwestionowania przez nią tych faktów w toku procesu,

5. art. 309 k.p.c. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że przedłożone kserokopie złożone w toku postępowania niepoświadczone za zgodność z oryginałem nie stanowią dowodu na legitymację czynną powoda oraz na zasadność i wysokość roszczenia, podczas gdy wyżej wymienione kserokopie stanowią inny środek dowodowy, co jednoznacznie wskazuje na brak rozpoznania przez Sąd I instancji istoty sprawy,

6. art. 6 k.c. polegającą na uznaniu, że powód nie zadośćuczynił spoczywającemu na nim ciężarowi dowodu i nie wykazał faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym w zakresie legitymacji czynnej zasadności i wysokości roszczenia, co stoi w sprzeczności z przedłożoną do pozwu dokumentacją oraz przyznaniem w sposób konkludentny przez stronę pozwaną istotnych okoliczności sprawy,

7. art. 509 § 1 k.c. przez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na uznaniu, że powód przedłożonymi dokumentami nie wykazał przejścia uprawnienia na rzecz następcy prawnego, co stoi w sprzeczności z dokumentacją przedłożoną przez powoda,

8. art. 194 ust 1 i 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi przez ich niewłaściwą wykładnię i uznanie, że powód nie wykazał wysokości dochodzonego roszczenia, podczas gdy sam wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu stanowi dowód tego, że określona kwota wierzytelności jest wpisana w księgach rachunkowych względem określonego dłużnika na podstawie opisanego w tej księdze zdarzenia, co powoduje

wobec nieprzedstawienia przez pozwanego odmiennych dowodów, konieczność uznania, że dokument w postaci wyciągu z ksiąg rachunkowych potwierdza wysokość dochodzonego roszczenia.

Mając powyższe na uwadze, powód wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości,
2. zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów postępowania apelacyjnego według norm przypisanych wraz z kosztami zastępstwa procesowego,
3. ewentualnie uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia co do kosztów postępowania apelacyjnego.

Ponadto powód wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu uwierzytelnionego odpisu umowy przelewu wierzytelności z dnia 29 marca 2017 r. wraz z ograniczonym zestawieniem przelewanych wierzytelności (załącznikiem sporządzonym w formie pisemnej).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Sprawa toczyła się w postępowaniu uproszczonym, dlatego uzasadnienie Sądu II instancji ma formę wynikającą z treści art. 505¹³ § 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, pod uwagę biorąc z urzędu nieważność postępowania.

W postępowaniu uproszczonym apelacja została ukształtowana w sposób istotnie odbiegający od ujęcia zawartego w przepisanych ogólnych o apelacji. Zgodnie z art. 505⁹ § 2 k.p.c. apelację można oprzeć na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez jego błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie oraz naruszenie prawa procesowego mogącego mieć wpływ na treść orzeczenia. Konsekwencją tego jest związanie sądu odwoławczego sformułowanymi w apelacji zarzutami apelacyjnymi. Wyznaczają one zakres rozpoznania sprawy na skutek apelacji.

W postępowaniu uproszczonym znacznie zacieśnione zostały także kompetencje sądu II instancji w zakresie prowadzenia postępowania dowodowego. W zasadzie poza wyjątkiem przypadków oparcia apelacji na późniejszym wykryciu okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, których strona nie mogła skorzystać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, ograniczają się one do prowadzenia dowodów z dokumentów (art. 505¹¹ k.p.c., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2015r. III CZ 15/15, Lex nr 1682212).

Oznacza to, że sąd odwoławczy w postępowaniu uproszczonym jest jedynie sądem prawa, o ile nie zachodzi przypadek z art. 505¹¹ § 2 k.p.c.

Na wstępie należy zaznaczyć, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny zebranego w sprawie materiału i wywiódł słuszne wnioski, które legły u podstaw zaskarżonego orzeczenia.

Sąd odwoławczy uznaje za trafny także wywód prawny dokonany przez Sąd I instancji, zaś zarzuty apelacyjne dotyczące naruszenia prawa procesowego i materialnego Sąd Okręgowy uznał za niezasadne.

Powód stawiając zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. polemizuje z ustaleniami faktycznymi. W postępowaniu uproszczonym z uwagi na ograniczenia kognicji Sądu odwoławczego oraz katalog zarzutów apelacyjnych, niedopuszczalne są zarzuty, które dotyczą ustalenia faktów lub oceny dowodów, zwłaszcza, że nie przedstawiono żadnych okoliczności i dowodów, których istnienie wykryto dopiero po wydaniu zaskarżonego orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010r. II PK 178/09 LEX nr 577829, Komentarz do art. 505⁹ k.p.c. pod

red. Marszałkowska-Krześ 2015 wyd. 13, publik. Legalis, Komentarz KPC, t. II pod red. Piasecki 2014 wyd. 6, J. Jaśkiewicz, Apelacja w postępowaniu uproszczonym, PS 2003, Nr 10, s. 73; zob. także M Michalska-Marciniak, Zasada instancyjności w postępowaniu cywilnym, Warszawa 2013, s. 332, M. Manowska, Postępowania odrębne, s. 323).

Zdaniem Sądu odwoławczego, Sąd I instancji prawidłowo wskazał, powód nie udowodnił zarówno długu pozwanego wobec pierwotnego wierzyciela, a także nabycia wierzytelności wobec pozwanego na podstawie umowy przelewu wierzytelności.

Sąd Okręgowy pragnie wyjaśnić, że w przypadku cesji wierzytelności, warunkiem otrzymania należności przez nabywcę długu jest udowodnienie, że takie prawo przysługiwało pierwotnemu wierzycielowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2006r., V CSK 187/06, Legalis numer 75688).

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że stroną pozwaną z pierwotnym wierzycielem F. B. (...) łączyła umowa pożyczki nr (...). Do pozwu załączono co prawda umowę o takim numerze, jednakże przedmiotowy dokument nie został podpisany przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w imieniu pożyczkodawcy. Zatem nie sposób stwierdzić, czy rzeczywiście doszło do zawarcia umowy pożyczki przez pozwanego i F.B. (...)

Powód nie przedłożył również dowodu przelewu kwoty 400 zł, którą pozwany miał otrzymać na podstawie umowy pożyczki o nr (...) z dnia 30 listopada 2015 r.

Według twierdzeń pozwu, pozwany zobowiązał się do spłaty przekazanego kapitału (400 zł) oraz kosztów udzielenia pożyczki (150 zł). Tymczasem z treści przedłożonej umowy wynika, że całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę (pozwanego) wynosiła 400 zł (k. 21).

Ponadto strona powodowa nie wykazała, że nabyła wierzytelność wobec pozwanego w drodze umowy cesji wierzytelności.

W umowie przelewu wierzytelności z dnia 28 maja 2017 r. wskazano, że przedmiotem cesji są wierzytelności pieniężne opisane szczegółowo w Załączniku nr 1a i Załączniku nr 2a (§ 1 ust. 1 umowy, k. 24).

Tymczasem przedłożony przed powoda dokument zatytułowany „wyciąg z elektronicznego Załącznika nr 1a”, nie sposób powiązać w żaden sposób z ww. umową cesji. Przedmiotowy załącznik stanowi wydruk komputerowy, który mógł zostać wygenerowany przez dowolną osobę.

Warto przy tym zauważyć, że strona skarżąca nie udowodniła przede wszystkim, aby dochodzona pozwem należność jest wymagalna.

Powód nie przedłożył bowiem dowodu nadania zawiadomienia o cesji wierzytelności z dnia 28 maja 2017 r.

Uznać zatem należy, że stwierdzenie Sądu Rejonowego o nieudowodnieniu przez powoda nabycia wierzytelności w drodze umowy cesji jest w pełni uzasadnione.

Odnośnie zarzutu naruszenia procedury w zakresie art. 309 k.p.c., Sąd Okręgowy przypomina, że sąd może dopuścić dowód także z fotokopii, stanowiąc w art. 308 § 2 k.p.c., iż przeprowadza się taki dowód przy odpowiednim zastosowaniu przepisów o dowodzie z oględzin oraz dowodzie z dokumentów. Fotokopia stanowi odbitkę rysunku lub tekstu bez sporządzania negatywu, ma charakter wtórny, a zatem powinna być potwierdzona za zgodność z oryginałem na potrzeby postępowania dowodowego. Fotokopie niepoświadczone za zgodność z oryginałem, co do zasady, nie stanowią dokumentu. Przyjęte zostało w orzecznictwie, że należy uznać za dopuszczalne posłużenie się niepotwierdzoną kserokopią (fotokopią), jako środkiem przydatnym do ustalenia treści pisemnego dokumentu, w sytuacji, gdy z przyczyn faktycznych uzyskanie dostępu do oryginału, odpisu lub wypisu, zrównanego w skutkach z oryginałem, nie jest możliwe dla strony, a także dla sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2014r., III CSK 254/13).

Ponadto wydruki komputerowe mogą stanowić dowód w postępowaniu cywilnym, stanowią bowiem „inny środek dowodowy”, o którym mowa w art. 308 i art. 309 k.p.c. Jakkolwiek nie można przyjąć, że oświadczenie zawarte w wydruku komputerowym jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, to należy przyjąć, że przedmiotowy środek dowodowy świadczy jedynie o istnieniu zapisu komputerowego określonej treści w chwili dokonywania wydruku.

Problem jest również, kto i dla jakich potrzeb taki wydruk wygenerował.

Jak słusznie wskazał Sąd I instancji, dowodu na omawiane okoliczności (nabycie wierzytelności na drodze umowy cesji) nie może stanowić wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda, który - jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.c. - stanowi dowód tego, że osoba która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w jego treści.

Poza tym w treści wyciągu z ksiąg rachunkowych wskazano, że kwota zobowiązania wynosi 552,21 zł w tym min. 150 zł z tytułu kosztów udzielenia pożyczki, do których zwrotu - jak wyjaśniono wyżej - pozwany nie był zobowiązany na podstawie umowy pożyczki.

Wobec przedstawionych argumentów, zarzuty próbujące wykazać nabycie przez powoda wierzytelności wobec strony pozwanej (zarzut naruszenia art. 309 kpc, art. 509 § 1 kc i art. 194 ust. 1 i 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych), nie znalazły aprobaty Sądu Okręgowego.

Dodatkowo wyjaśnić należy, że - wbrew twierdzeniom apelacji - sama bierność strony pozwanej, nie zwalnia powoda z dowodzenia, a tym samym zarzut naruszenia art. 339 § 2 k.p.c. jest również niezasadny,

Sąd jest zobligowany do uznania twierdzeń powoda przy beczynności pozwanego jedynie w przypadku braku wątpliwości co do zasadności pozwu. W art. 339 § 2 k.p.c. nie chodzi o prawne domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda. W omawianym przypadku sąd ocenia, czy okoliczności podane w pozwie nie budzą uzasadnionych wątpliwości albo nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Wprowadzone przez przepis art. 339 § 2 k.p.c. swoiste domniemanie zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy nie zwalnia powoda od przytoczenia faktów, które są niezbędne do dokonania subsumcji materialnoprawnej, stanowiącej faktyczną i materialnoprawną podstawę wyroku. Sąd obowiązany jest bowiem, nawet przy uznaniu twierdzeń powoda za prawdziwe, dokonać prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach, z punktu widzenia prawa materialnego. Stanowisko takie nie budzi wątpliwości w nauce prawa, znalazło także wyraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 września 1967r. - III CRN 175/97, OSNCP 1968, nr 8-9, poz. 142; z dnia 31 marca 1999r., I CKU 176/97, Prok.i Pr.-wkł. 1999/9/30).

Zatem brak dowodów dla przytoczenia faktów, uniemożliwił ich weryfikację pod kątem słuszności z przepisami prawa materialnego. Inaczej mówiąc, nie było możliwe zastosowanie art. 339 § 2 k.p.c., jeżeli nie przedstawiono żadnych dowodów, które nie budziłyby wątpliwości Sądu.

Sąd Okręgowy pragnie przypomnieć, że zarówno przepis art. 6 k.c., jak i art. 232 zd. 1 k.p.c. jest adresowany do stron, nie do sądu. To strony, bowiem obowiązane są przedstawiać dowody. Sąd nie jest władny tego obowiązku wymuszać, ani - poza zupełnie wyjątkowymi sytuacjami - zastępować stron w jego wypełnieniu (na podstawie art. 232 zd. 2 k.p.c.). Tymczasem podstawa naruszenia przepisów postępowania, mogących mieć istotny wpływ na treść wyroku, odnosi się do uchybień procesowych sądu, a nie stron. Nie może, więc stanowić jej uzasadnienia przepis, którego sąd nie może naruszyć.

W tym miejscu przypomnieć należy, że wyrok Sądu I instancji został wydany w trybie zaocznym, a tym samym przepisy art. 230 k.p.c. i art. 229 k.p.c., nie znajdują zastosowania w niniejszej sprawie.

Na końcu wskazać należy, że Sąd II instancji pominął wniosek o dopuszczenie dowodu wymienionego w apelacji powoda na podstawie art. 505¹¹ § 2 k.p.c.

Bezsprzecznie zawnioskowany jest dowód, który powód powinien był złożyć wytaczając powództwo i miał ku temu możliwość.

Sąd Okręgowy podziela ugruntowaną linię orzecniczą, w myśl której niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a tylko na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia, czy błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2015r., IV CZ 4/15, Legalis nr 1242527).

Z powyższych względów, Sąd Okręgowy pominął wniosek dowodowy powoda, jako spóźniony.

Mając powyższe na uwadze, Sąd odwoławczy oddalił apelację powoda na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Okręgowy rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym w oparciu o art. 505¹⁰ § 2 k.p.c.

Sąd odwoławczy nie orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego, gdyż strona skarżąca przegrała proces, a strona wygrywająca ten spór nie wniosła o zasądzenie tych kosztów.

Beata Grzybek